

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nosloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Izlist svakog četvrtka

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepotpisani ne tražeju, a nebrankirani ne primaju. Predplata za poštarinomu stoji 10 K u obće, na godinu 5 K za soljako, ili K 5, odn. K 8-80 na pol godinu. Izvan carovine više poštarina plaća i utičaje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h, ako stali 20 h, koli u Puli, toli izvan ista.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari Legija i dr. prije J. Krmpotić i dr.“ (Via Gliala br. 1), kamoneka se naslovljuje svu pisma i predplate.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari Legija i dr. prije J. Krmpotić i dr.“ (Via Gliala br. 1), kamoneka se naslovljuje svu pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavač Jerko J. Mahnić. — U nakladi tiskare Legija i dr. u Puli ulica Gliala 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Tratu (Via Crociana br. 1, il. kat).

Samo svećenstvo ne može obraniti našeg jezika u našim crkvama.

Zašto ne?

Zato, što se svećenstvo nalazi pod gvozdenim ključem crkvenih kazna, koje su teže od najgorih kazna, koje se upotrebljavaju u ljudskom društvu. Stog razloga je svećenstvo čisto goloruku pred svakim postupkom, pak bio taj i nepravedan.

Što je jedna suspenzija, lahko je uviditi iz posljedica, kojima suspenzije radjaju. Svećenici, koji budu jedinom suspendirani, budu čično za uvijek moralno ubijeni. Takovi obično ne mare više ni za kakov posao, a mnogi pobjegnu u Ameriku ili kud po svijetu, da im ne bude više traga.

To je naravska stvar. Svećenik, koji je drugima za izgled, čim bude suspenzijom javno kažnjen, kod puka izgubi ugled. Sad uzev u obzir, da je svećenik danas i onako od bezbožaca dosta proganjen, pak ga još sligne ovakav udarac sa strane poglavara, onda mu je bolje umrijeti, nego ovako moralno usmrćenomu živjeti.

Bit će valjda i to jedan od uzroka, što se danas tako malo mladeži posvećuje svećeničkom staležu. Mladež vidi dosta ovakvih slučajeva, gdje bude toliko svećenika moralno ubijeno; vide njihovo totalno nezadovoljstvo, a onda zaključuje: z Bogom takov stalež! Pa i zašto bi se čovjek žrtvovao, ako mora uvijek streptiti, da bude jednom za uvijek uništen, te ne bude mogao živjeti ni umrijeti. Sretni oni, koji ovu stvar dobro promisla prije nego stupe u ovaj stalež, da lahkoumno ne učine ovaj korak.

S ovijeh razloga ne bi ni u pitanju našeg jezika u našim crkvama moglo svećenstvo ništa postignuti. Svećenstvo se složititi ne može, jer se ne sastaje; pače je u enciklii proti modernizmu biskupima dan nalog, neka paze, da se svećenici ne bi često sastajali. Dakle o kakovom zajedničkom radu ni govora. A s pojedinim je

svećenicima lahko. Dosta da se jednog ili drugog udari suspenzijom, pak je gotovo sve. Drugi, da ne budu moralno ubijeni, moraju da popuste, pa makar se inače boriti za najsvetiju stvar. Eto to je na stvari.

Jedini biskupi mogu naš jezik obraniti bar do neke, jer se i njima poradi toga može dogoditi, kao što se dogodilo nadbiskupu Dvorniku. Sad se naime čini prema izjavama samog Dvornika, da je u stvari njegove suspenzije ipak bila glagolica po srijedi.

A nadje li se biskup, kao Nagel, koji želi naš jezik u crkvi uništavati, onda to može posve lahko, a svećenstvo tu ne može ništa, osobito ako dotični biskup na lahko ruku dijeli svojim svećenicima suspenzije.

Istina je, da svećenstvo u tom može kojesta, al pred odlučnom silom ne bi moglo obraniti ni glagolice ni hrvatskog jezika u našim crkvama. Pod absolutnom vlasti biskupa je svećenstvo posve nemoćno. Zato je i bila uvijek glavna zaštita naših svetinja u samom našem narodu.

Ovo navadjamo, ne da koga bunimo, nego, da se znade za istinu i da se ne okrivljuje onog, koji nije kriv, već radje da se pravedno postupa.

Oni, koji hoće, da tu tobože nije politika, pa bilo i bečka, po srijedi, pitamo: zašto nema nikakvih komedija sa slavenskim bogoslužjem u senjskoj biskupiji? Zato, jer nema tamo ni Svaba, ni Talijana. To svi priznaju. Je li dakle tu u Istri politika po srijedi ili nije? A tko tu politiku tjera? Slavenci ne, jer brane starinu. Dakle tko? Ne treba odgovora.

Interpelacija

sastupnika Matka Mandića i drugova na njegovu proučavanje gosp. ministra pravosuđa.

Naredbom ministarstva pravosuđa od god. 1898. glede dvojezičnih nadpisa na sudbenim urudima u Istri bilo je stanov-

ništvo gradića Pirana među ostalim talijanskim gradićima umjetno ponajviše razdraženo. Ta razdraženost proti slovenskom nadpisu pošla je tako daleko, da je tamo moralo vojništvo posredovati a da se uspostavi mir i red. Silom umireno a od gospode nahukano građanstvo trpilo je prividno slovenski nadpis ali slovenskomu jeziku na onom c. k. kot. sudu nestajalo je sve više traga. Tomu progonu slovenskoga jezika na onom kotarskom sudu rad bi da su i sudbene oblasti napose sudbene uprava sve to više pogodovale, jer je sa ovog suda slovenski jezik — drugi zemaljski jezik — skoro posve izlisan.

U okruže c. k. kot. suda u Piranu spadaju sljedeće čisto slovenske ili većinom slovenske ili hrvatske porezne občine: Sv. Petar, M. Božja Krus, Kaštel, Sandrija i ista okolica grada Pirana, gdje je mnogo Hrvata i Slovenaca naseljenih.

Po samom popisu pučanstva od god. 1900. imade u tom kotaru 2456 Slovenaca i Hrvata, a da ih imade barem dvaput toliko tvrde podpisani znajući, kako se je tamo provadjalo taj popis.

Nu tu dvojezičnost onog sudbenog kotara dokazuje sada samo još dvojezičan nadpis na sudbenoj zgradi jer stvari što se u toj zgradi događaju, jasno nam dokazuju, da se sve ono što su sudbene oblasti učinile, u jezikovnom pogledu za naš narod u okružu onog kotarskog suda reducira samo na dvojezičnu tablu na sudbenoj zgradi.

Dokazom tog tvrdnji neka služi sljedeći događaj, koji se zbio dne 5. februara t. g. na onom sudu.

Stranka uložila je kaznenu prijavu radi uvriede poštenja u slovenskom jeziku i prireda su obje interesirane stranke i odnorni svjedoci bili slovenske narodnosti, to je gosp. sudac *Xešisloglu* izdao sve pozivlje na raspravu u talijanskom jeziku. Na samoj raspravi, kojoj nije prisustvovao nikakav tumač, dao si je rečeni gosp. sudac, koji ne poznaje niti jedno slovensko riječi, raztumačiti od jednog svjedoka, dali i kakova je to uvrieda, ako se komu reče

„slepar“. A taj svjedok raztumačio je tomu c. k. sudcu, da riječ „slepar“ znači onaj predmet, koji se postavlja pred prozor, da se kroz ne vidi, tako n. pr. i boju, kojom se prozor bojadise, odnosno osobu, koja je slepa. Opažamo da je bio taj svjedok pod prisegom saslušan.

Stranka su izričito zahtjevala, da se vodi rasprava i zapisnik u slovenskom jeziku, našto je sudac nedostavno odgovorio, da ni on ni prevodnja ne poznaju taj jezik to je vodio raspravu i zapisnik u talijanskom jeziku, a stranke su se moralno podvrći tom nasilju g. sudca. Kad je bio zapisnik gotov, pozvao je sudac stranke, da ga potpišu, čemu se ovo opriče s razloga jer da ne poznaju taj jezik. Gospodin sudac Kossisloglu se je na to obratio na jednog mladog gospodina, koji se je tamo desio, a pitanjem, dali u obće moraju stranke potpisivati zapisnik!

Konac i posljedica te rasprave bijaše to, da je g. c. k. kot. sudac osudio obduznika snmo radi riječi „slepar“ a oprostio ga radi riječi „slepar“ (Betriker) i da se proti gori spomenutom svjedoku provadja istraga radi krive prišega.

Da, to se je dogodilo dne 5. februara 1910. god. — ne može biti gdje u Turskoj — već kod c. k. kot. suda u Piranu u Istri.

Pa da nisu odnosaji na nekojim našim sudovima u Primorju u nebo vapijući? Na cilom c. k. kot. sudu u Piranu nema niti jednog jedinog činovnika, koji bi poznavao slovenski ili hrvatski jezik u one dvie osobe, koje služe tumačem za slovenski ili hrvatski jezik, same priznavaju, da ne poznaju naš književni jezik, jer da se odgovajene u tuđem duhu i jeziku i da se sjećaju tog jezika iz dječjih godina.

Tko je kriv tim nesretnim odnosajima? Sistem imenovanja sudaca od kojih se ne zahtjeva poznavanje drugog zemaljskog jezika i način imenovanja istih.

Tu nam dolazi pred oči imenovanje jednog pristava Italijana kod c. k. kot. suda u Voloskom, koji tamo popunjuje samo svojim imenovanjem i svojom pri-

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Osim tih molba išao je u Rim početkom 1900. izvjestaj našega najboljega zagovornika glagolice nepražaljenoga bogoslužnoga kanonika Dra. Frana Volarića. U tom izvjestaju je taj učeni i svake časti vriedni crkveni dostojanstvenik istodobno domoljub iztaknuo sve crkve u Krčkoj, Porečko-Pulskoj i Tršćansko-Koparskoj biskupiji, u kojih se je rabilo i u kojih bi se i u buduće imalo rabiti, po dekretu 6. augusta 1898., slavenskoga bogoslužje, te to za svaku posebice takodjer dokazao. Učinito je to, ponukan na to iz Rima, kad je tamo za nas povoljniji vjetar duvao. Učinito je na temelju izvjestaja dobijenih iz pojedinih župa, koji su opet bili sastavljeni poglavito na temelju nadjenih crkvenih slavenskih knjiga i na temelju saslušanja starijih ljudi u svakoj župi.

Blagopokojni Fran je glavno radi pitanja slavenskoga bogoslužnoga jezika u Istarskih crkvah odvažio se i u Rim, gdje mu se je reklo na nadležnom mjestu da se odluke 6. augusta 1898. neima tumačiti kako ju je tumačio biskup Flapp, da je duh te odluke drugčiji nego li ga je shvatilo ili shvatili htjeo taj biskup, kad je izdao svoju odluku od 26. septembra 1900. br. 2889, te da se vjernici i njihovi dušobrižnici mogu obratiti proti toj Flappovoj odluci na sv. oca.

Obratili su se i obradali, kako vidjesmo, u Porečko-Pulskoj biskupiji uzalud. Samo tamo je i u toliko ostalo, gdje i u koliko se je narod posve neopravdanim novotarijama, i istodobno grubežom njegovih najsvetijih prava, najodlučnije, nesamo riečmi, nego i svojim držanjem uzprotivio.

Svetim marom koli Frana Volarića, toli presvjetloga biskupa Antona Mahnića, koj se je, došav u biskupiju, brzo uvjerio o opravdanosti i koristil slavenske službe Božje, i koj je i sam pisao spomenice u prilog slavenskomu bogoslužju, i išao i odnašao jih u Rim, uredilo se je slavenskoga bogoslužja u Krčkoj biskupiji tako, da se, osim u četiri pet crkvah, rabi u svih u službi Božjoj slavenski jezik. Sve tužbe i klevete preražnih činbenika, crkvenih i svjetovnih, iz biskupije i van nje, nisu ništa koristile. Kako od tisuću godina tako se i dan danas ori skoro po svih crkvah ta biskupije „Slava u višnjih Bogu“, i obavija u obće sva liturgija u slavenskom jeziku. I to je stalno jedan glavnih razloga, što su crkve te biskupije za službu Božje uvijek pune, što je naš tamošnji narod pobožan i zauzet za sv. vjuru kako malo gdje.

U Tršćansko-Koparskoj biskupiji jest danas borba naroda za svoje pravo skoro na vrhuncu. Nit na spomenutu molbu na Sv. Oca, nit na molbe koje se je slalo na biskupa nije dobio nikakva odgovora. Blagopokojni biskup Andrija Sirk bio je dobar i svet čovjek, al je u mnogih stvarih oklevao, osobito gdje je mislio, da bi mogao makar i na najneopravdaniju protimbu naći. Pod gestom „Pro bono pacis“ propustio je mnogo šta, samo da se nezamjeri Talijanskoj vladajućoj klizi. Odnasno je i sa uređenjem slavenskoga bogoslužnoga jezika u crkvah svoje biskupije, na temelju okružnica zbora za svete obrede od 6. augusta 1898. Odnasno je, dok ga nije dosta iznenada zatekla jč. s. danas dovoljno na razjašnjenja smrti, posle holetsi zaobdijelne i ljecene najprije u Koprnu pak u Tratu.

Njegov privremeni nasljednik, upravitelj

sutnošću mjesto pristava, jer ne poznaje niti jedna jedina hrvatske riječi pa mu se ne može povjeriti nikakva posla.

Podpisani opazuju u opće, da se je u zadnje vrijeme u opće začelo puštati a vida kod imenovanja sudbenih činovnika okolnost, dali je molitelj u svakom pogledu a napose u jezikovnom pogledu kvalificiran, jer se je imenovalo i promaknulo u viši razred i osobe, koje to ni po svojim službenim godinama ni po svojoj kvalifikaciji ne zaslužuju.

Radi toga ustoboduju se podpisani upravili na njegovu preuzvišenost g. ministra pravosudja sljedeći upit:

1. dali je njegovoj preuzvišenosti poznato, da se kod popunjavanja mjesta sudbenih činovnika u okrugu c. k. višeg zemaljskog suda u Trstu ne uzima u obzir službeno doba i osobito jezikovnu kvalifikaciju molitelja i dali i što kani poduzeti, da o dosadašnjem sistemu stanje na put?

2. dali je njegovoj preuzvišenosti poznati opisani slučaj sa g. c. k. sudcem Kes-soglu u Piranu i dali kani što poduzeti da se takvi i slični slučajevi ne ponove?

U Beču, 3. marca 1910.

(Sljedeći podpis.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Ono, što se je dogodilo u jednoj vojarni. Pod tim naslovom probuje trščanski „Il Piccolo“ dne 21. o. m. j. iz Rufe koliko sledi: U mjestnoj vojarni ratne mornarice dogodio se slučaj, kojim se sada bavi netočinim podrobnostima pokoji njemački list. U jednom kustu prizemlja, koja vodi iz prvoga na drugi pod vojarni nalazilo se je na podnožju poprsje jedne osobe. Neke večeri prije 9 sati nadjoše razbijeno poprsje na zemlju. Nadošli vojnici i častnici ustanoviše, da je bio okolo vrata poprsja bačen konopac u formi zamke i da je bio dolnji dio poprsja razmrskan. Odmah se povelu strogu izragu, uapšen je bio častnik od inspekcije te pohvatase više sumnjivih počinitelja tog atentata. Iztraga traje.

Tako rečeni list a tomu dodajemo mi nešto tumačenja.

Priznati moramo, da nam nije poznato što je o tom događaju točno ili netočno napisao koji njemački list, ali mi znamo pozitivno, da je neki „nespašenac“ u veži vojarnje ratne mornarice u Puli nalazec se poprsje Njegovog Veličanstva cara i kralja Franje Josipa I. zbacio sa podnožja na zemlju, koje se je razmrskalo na više komada. Eto „Il Piccolo“ zove poprsje Njeg. Veličanstva poprsje „jedne osobe“, hto je umanjiti time sablaznjivi čin njegovog gojenca, jer kao glavni osumnjičen zatvoren je baš neki vojnik iz Trsta, a i drugi vojnici, što su radi toga zločina zatvoreni, jesu Talijani.

biskupije prepozit Franjo Petronio, koj sada ponovno upravlja biskupijom, nije sa podučao rješavati toli težkoga, kako se njemu čini, pitanja. Pitan u tom, odgovorio je bio, da neće on dirati u to goruće pitanje. Talijan je doista, al čovjek nauke i savjesti, koj sam o sebi, bez uplivanja zlobne i nepravde okoline, nebi učinio krivo.

Za njegovoga upravljanja biskupije dogodilo se je, da su predstavnici talijanske vladajuće klike Trsta i Istre najžešće nastupili proti svemu što je slavenskoga u tih dvih pokrajinah. Jedan predstavnik obćine-pokrajine Trsta i jedan predstavnik zemaljskoga odbora Istre išli su u Rim, da tamo uzrade također proti slavenskomu bogoslužju u Istri.

To i drugo rovarenje talijanske vladajuće klike za vrijeme što je prepozit Petronio upravljao biskupijom dalo je povoda

Vjero oblasti i službeni listovi zabašurilo su taj skandal, valjda zato, da se ne zamjore Talijanima. Ako su austrijska vlada i njezine oblasti zadovoljne s takvim zločinima, onda i mi donasamo gornji dogođaj lih kao kroničari.

Glavna skupština Nar. radn. organizacije. Na uskras prije podne obdržavala je ovdješnja Narodna radnička organizacija redovitu godišnju glavnu skupštinu uz mnogobrojnu prisustvovanje svojih članova. Skupštinu je otvorio predsjednik g. L. Križ pozdravnim govorom, nakon čega je tajnik g. Vranković pročitao izvješće o djelovanju odbora i napredak organizacije. Iz tog izvješća razabramo, da je odbor svojski radio u korist i napredak društva, radi čega ide ponajviše hvata društvenom tajniku. Iz izvješća hlagajnika izlazi, da je društvo, tekom godine 1909. primilo K 3416-10, a izdalo K 2814-19; *podpornik fond* primio je (kroz 9 mjeseci) K 899-08, izdao K 518-12. Imovno stanje društva koncem prošle godine bilo je K 1822-53; članova pretari 600.

Prije nego se prešlo na izbor novog odbora izjavio je dosadnji predsjednik društva g. L. Križ, da ne može nikako prihvatiti ponovni izbor predsjednika, jer odviše zakupljen drugim poslovima nebi mogao, onako korisno raditi za napredak i procvat društva, kako bi to želio. Skupštinar uzviše ovo izjavu, te izabraše predsjednikom g. Petra Vrankovića, koji bi burno pozdravljen. Njemu uz bok izabran je ovaj odbor: Antončić, Brončić, Čajko, Gržičić, Jelavić, Karabaić, Pehman, Sladonja, Stahan, Stari, Subar, Susteršič, Tavčar, Vitasović, zamjenici: Mitteregger, Radović, Randić, Lukčić, Uravić, Vasilčić, Tomasić, revizori: Stihović, Pavlović, Mladineo, nadzorni odbor: Križ, Laginja, Rak, zamjenici: Dujmović, Ferenčić, častni sud: Zuccen Ivan i Pavetić.

Zahvaliv se novi predsjednik na izboru, zaključio je skupštinu, koja je trajala skoro dva sata.

Električni tramvaj Pala-Vodnjan. Govori se, da se ima ministarstvu željezničara predložiti prerađuju osnovu za gradnju električnog tramvaja iz Pule u Vodnjan sa jednim ogrankom u Fazanu i za Valbandon, gdje se ustraja lječilište.

Razprava u poslu Lorenzotta. Državno odvjetništvo dovršilo je izragu u poslu glasovitog Lorenzotta, koji je nasamario mnoge ličnosti i s kojim su zapletene razne poznate osobe u našem gradu i u pokrajini. Razprava će se voditi na okružnom sudu u Rovinju.

Prinosi za podržnlou sv. Ćirila i Metoda u Puli. Fany Sajz K 2, obitelj Gliner K 3, Sabrano na piru Mate Poropat iz Dana i Anke Ribarić iz Vodica K 12, darovoše Poropat Mate iz Pule K 2-30, Mate Šanković Soldatić K 2, po K 1, Anton Ribarić, Mate Poropat, Ivan Kosić, Plisko Serafin K 0-70, Rupena An-

da se je oglasila i obćina Kastavska, jedna najvećih u Istri.

Njezino zastupstvo, sastav se u sjednicu dne 23. prosinca 1901., stvorilo je u pitanju slavenskoga bogoslužja svoju odluku.

Odluka obćinskoga zastupstva u Kastvu, prema odnosnomu zapisniku glasi ovako:

„Glede slavenskoga bogoslužja u crkvah mjestne obćine Kastav postavlja se prešan predlog, te se, pošto bijaše prihvaćena jednoglasno prešnost predloga, jednoglasno odlučuje:

1. Pošto se sa strane izvjestnih Talijana Istre i cijeloga Primorja već duže vremena rade proti slavenskomu bogoslužju u crkvah Istre, a tim i u crkvah ove obćine;

2. pošto se je glasom glavnih novina posljednjih dana odputio u Rim uz zastupnika trščanske obćine Dra. Benussi član istarskoga pokrajinskoga odbora, da tamo

ton K 0-50. Po K 0-40; Ribarić Ivan, Rupena Grgur, Sanković Ivan, Poropat Ivan, Rupena Anton br. 85, Jakov Poropat, Ribarić Anton; Poropat Jelica K 0-30, Poropat Anton K 0-20, Poropat Josip K 0-20.

Lošinjski kotar:

Iz Cresa, 12. 3. 1910. Bit će tomu više od pet mjeseci, da se je u ovom gradu dogodio slučaj, nedostojan 20. vijeka, slučaj, koji se nebi dogodio niti među najgorim Žulu-Kafima. Nećemo li naklupati, da nam se ne rče: samo naričete. Nek govore činjenice. U selu Beleju ove obćine, pred tih 5 mjeseci, žena jedna pri porodu nije se mogla osloboditi. Muž njezin, otac neke dječice, zdvojan prevalljuje 4 sata puta do Cresa, da traži liječnika i pomogne sa smrću se borećoj ženi svojoj. Ali uzalud. Dra. Biondi, liječnika za vanjske obćine, ne nadije kod kuće, jer bijaše u Belom kod jednog bolesnika. Radi toga uputi se Dra. Colombisu, no ovaj u svojoj komodnosti neće da ide. Pomislite si tužnog čovjeka, trči na obćinu, da moguče onđe stogod isposluje. No ovi noznadu u ovim poslovima zapovjedati, već brzojavljaju u Nerezine. No eto peha, ovaj se žoni nemože da ide. Brzojavljaju u Lošinj, ovaj ide ali bez orudja. I tako umiro jedno biće, komu se ne s analo humanitarnosti, već iz puke dužnosti, moglo pomoći. Čovjek bi mislio, nastati će proces protiv tog nečovječnog postupka. Ali jok; ta ljudi ne koštaju ništa državu; do crkno koji konj, koji košta novaca, o onda da. Cijel taj skandal svršio je time, da je došlo do nagodbe. Dr. Colombis obezjuje se u slučajevima nužde ići u sela, ako Dra. Biondi nebuđe u Cresu. To je ostalo samo na papiru, kako razabirete iz doljnjeg. Prošle nedjelje zbio se isti slučaj i to u Orlecu. Muž njezin dolazi u Cres, ne nalazi Dra. Biondi ide Dra. Colombisu, no ovaj, pored ugovora, neće da ide. Tužni čovjek bez daha trči ka načelniku, tajnom savjetniku Sabliću, da stogod isposluje, no opet ništa. Načelnik mu daje maleno pisamce, mjesto zapovjedi, za Dra. Colombisa, ali on za sprdnju veli mu: doći ću sutra. Eto tako se kod nas vlada, tako se s nama postupa, pod vladavinom slavnog načelnika Sablića, a nijedan od kompetentnih faktora se niti nemiče. Zar smo zbilja došli do toga da se s nama postupa, kao Egipćani s Izraelcima? Zar g. savjetnik nezna, da je načelnik, i da mu s toga, kako mu s pravom predbaci vršni i zauzetni liječnik Dr. Biondi, pristoji i zapovijedati? U ovakvim stvarima nema energije, no imade u tuženju hrvatskih žena, što su samo raznašale hrvatske novine predbrojnicima. To je pako u smislu „Piccolovih“ riječi. Dakle u zatvor. Orlećani, vi neki koji se zagrljavate za creaku gospodu, padajte još pred noge njihove s kapom u ruci, a ne vidite jedni kamo vas vode!

• • •

uzradi među ostalim proti slavenskomu bogoslužju u crkvah Istre, te se tako i sa službene strane, uredovno, radi proti toj svetinji hrvatskoga i slovenskoga naroda također u Istri;

3. pošto je slavenski jezik u crkvah ove obćine od predavnih vremena, kroz stoline i stolne godina neprotirgnuto, u čitavoj službi Božjoj, u porabi;

4. pošto je samo pokušaj učinjen pred kakvih 50 godina, da se uvede latinska pjevano sv. misa u ovdješnjoj župnoj crkvi, vito uzbužno ovdješnje vjerno pučanstvo tako da se je smatralo da se i sama sv. vjera mienja, te da se je od onoga pokušaja moralo bezodvratno odustati;

5. pošto bi svaka i najmanja promjena glede porabe slavenskoga jezika u crkvah mogla biti od najkobiljih posljedica, Obćinsko zastupstvo sakupljeno u svojoj redovitoj sjednici:

Svi se tuže na štrašni... to tim više što se danomice... zali ribu bilo na Rijeku bilo u... lag jedne odluke obćine s pomo... vladom, dozvoljeno je Čizotlima u ovo ko... rizmano vrijeme ribovati u Valunjskoj druzi i to za to da bude cijenije riba. Mnogi je iščekivao, da će obćina radi toga udariti stalnu jednu cijenu, kako to po drugim obćinama biva; ali jok, prevariše se u očekivanju. Ta to su, već mogli i u napred znati; da dok je među Čizotlima jedan Bajčić, da je sve uzalud. Riba se izveži, a vi Cresani jedlito za skupo novcu „peščedice“, ta za vas je to dobit. Uplitali bismo samo slavnu pomorsku Vladu, radi česa preporučuje da se ustraju ribarske zadruge? Mogueće za to, da im njihovo more među Čizot? Ako je to tako, onda bolje da se nit ne igra slijepoga miša, jer ljudi gube volju i vjeru u nju. Žbilja je stamota, da čovjek mora, ako će kupiti koju bolju ribu, platiti ju draže nego li na Rijeku. To je plod vladavine ex kopača savjetnika Sablića.

(Konac ovog dopisa ispuštamo, jer nismo dužni a još manje voljni upozorivati Austriju i njezine vlasti na irendantističke izljevo njezinih Talijana. Pravo imaju, kad mogu! Ur.)

Krčki kotar:

Iz Malinske. Klepi i krani položaj, kojim je priroda ukrasila naše mjesto kako s kopna tako i s mora, upotrebili će napokon naši vidjenji ljudi u korisnu svrhu, da naše mjesto uljepšaju i uresu i učine udobnim gostovima, koji će pohudjati naše kupalište. U tu svrhu osnovao se promicateljni odbor za gradnju prvog hotela, u kojem će gostovi barem u početku naći toliko udobnosti, da im i s te strane naše mjesto omili.

U ime promicateljnog odbora savzao je Dr. A. Milohinić konstituirajuću skupštinu za 7. aprila t. g. u 10 s. prije podne (u kući g. sudb. savjetnika Rode) sa ovim dnevnim redom:

1. Pozdrav. 2. Izvješčaj o dosadanjioj pripravnioj radnji. 3. Konstituiranje promicateljnog odbora (izbor predsjednika, zamjenika i tajnika). 4. Pretresavanje društvenih pravila. 5. Molba na ministarstvo radnja za potporu, dotično gradjevnu posudu. 6. Zaključak o pribavi zemljišta za hotel. 7. Zaključak o početku gradnje. 8. Što tko želi.

NB. Umoljava se, da pozvani sjegurno i mnogobrojno pristupe, jer samo tada je moguće računati na uspjeh.

Velika bi šteta bila, kad rodoljubna namisao promicatelj. odbora nebi našla na podporu i odaziv svih domaćih, tako da svi podhvati ostanu u domaćim rukama na korist svoju i svih obćinara, a ne da se našom prirodnom ljepotom i krasnim položajem okoriste tudjinci na našu štetu i da s vremenom ti tudjinci, obogaćeni našom mukom, počnu u našoj kući go-

1.) prosvjeduje najodlučnije proti neovlaštenomu rovaranju sa strane izvjestnih Talijana, naročito također proti svim korakom što se jih poduzima sa strane pokrajinskoga odbora Istre, na zator slavenskoga bogoslužja u crkvah koli Istre u obće toli napose ove mjestne obćine, a tim i na štetu sv. vjera i na raznarodjenje slavenskoga pučanstva pokrajine;

2.) izrazuje svoju vruću želju i čvrstu volju, da se slavensko bogoslužje u crkvah Istre napose ove obćine uzdrži nedotaknuto i nepromjenjeno;

3.) nalaže obćinskomu glavarstvu, da ovaj zaključak priobči velečastnomu župnomu i dekanskomu uredu u Kastvu, prečastnomu ordinarijatu u Trstu, Njegovoj prečastnoj Uzoritosti gospodinu kardinalu metropolitu u Gorici, i Svetoj Stolici u Rimu*.

(Sliedi.)

...mlinska pruža svima svojim podnebljem i ljeti i zimi. Ugodan bo- k i kad se počne sa ukrašavanjem mjesele gradnjem stanova, moglo bi se našo mjesto u kratko vrijeme podići na visinu drugih svjetlekih prijalista i blagih boravi- stia za zdrave i bolestanje.

Nadamo se s toga, da će u toj nakani živo poduprijeti odbor svi stanovnici naše prostrane občine a posebice pak občina sama. Zato i očekujemo da će osnovateljna skupština donijeti svima nama obilatog ploda i koristi, što sve pak nemože biti, ako svojski ne podopognemo promica- teljni odbor u tom nastojanju.

Voloski kotar:

Iz Berseča. Dne 13. marca o. g. držalo je Bersečko društvo za štednju i zajmove u Berseču svoju glavnu godišnju skupštinu, na kojoj je g. F. Skalamera predložio i pročitao članak tiskan u Našoj Slugi od 10. marca o. g. najme „Vojnici i rodo- ljubi za družbu“, kako je pisao c. k. oružnik T. H. te predložio da se nešto od čistoga dobitka odluči za družbu sv. Ć. i M. da se čim prije napuni knjižica 100 K. Na to veleuč. župnik Rajmund Jelusić daruje 5 K, a skupština jednoglasno glasuju 25 K.

Dne 10. marca o. g. obdržavala je ko- tarska gospodarska Zadruga Volosko Opa- tija u Berseču svoju glavnu godišnju skup- štinu, na kojoj se isto među eventualnim predlozi pročitao više spomenuti članak i predložilo, da svaki skupštinar dade za družbu jedan komad bicloga novca da se dozna koliko je prisutno članova i tom prilikom sakupilo se 15 K 66 para, čime je narasla knjižica do 80 K 66 p.

Ovim se zahvaljujemo svim darovateljima uz preporuku i ostalim rodoljubom, da se sjetu u svakoj prilici Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Zabava u Podgradu. Od tamo nam pišu, da su imali na drugi uzcrani blag- dan vrlo krasnu zabavu, što ju je tamo priredilo glazbeno društvo „Trst“ iz Trsta sa operetnom žalom „Moć uniforme“. Krasno proljetno vrieme i zanimiv pro- gram privlačio mnoštvo prijatelja glazbe i zabave u naš prijazni „Narodni Dom“, gdje bijaše dostatno pokrbljeno za užitić duha i tjeła. Veliku smo dužni harnost glazbenom društvu iz Trsta, koje je doprinelo veliku žrtvu i time, što se je podalo na tako da- leki put i što nas je svojom umjetnošću upravo očaralo. Hvala i svim onim našim rodoljubima, koji su nam do tako ugodne i krasne zabave pripomogli!

Pazinski kotar:

Predavanje u Pazinu. U subotu dne 2. aprila u 8½ sati na večer držat će se predavanje sa *skoptikonom* u dvorani Nar. Doma. Predavat će g. prof. Šantel: O Rafaelu Sanzin.

Nadamo se, da ne će naši ljudi prepu- stiti ovakva predavanja, te da će doći u što većem broju bez razlike stališa.

Odbor za produčetu.

Iz Tinjana, 28. marca 1910. Velike su naše občinske nevolje, te bi bilo zbilja od potrebe da svet za nje saznade.

Već je dvie godine da se ništa u javnost ne dođe, jer se stalno držalo da će oblasti radi velikih neurednosti načelnika svrgnuti sa stolice i raspustiti zastupstvo.

Ali na žalost, na sve piemene pritužbe i utoke se nije ništa učinilo.

Predstavilo se više puta i deputacije sa spomenicom Zemaljskomu kapetanu i od- boru, te kot. Poglavarstvu, ali na sva obe- ćanja, još stoji, prem skoro uvijek odsutan iz Tinjana, na čelu občine dobro poznati Krestičev drug Vence Križnačnik, jer mljenik bogatog občinskog zastupnika i t. d.

Upozorujemo ovim nadležne oblasti, ne- bude li u kratko učnjen tomu neredu kraj, da će se pokucati na Vlača vrata i

počeli iznašati sve u javnost, što neće biti više, njima ugodno.

Porečki kotar:

Petro! Petro! Ti ćeš me zatajiti prije nego li pietao tri puta zakurkuriše! Tako smo želi čitati i pjevati prošlih dana u velikom očaju u crkvah naših. A čuli smo i drugu, mnogo strašnju i grozniju: „Izdati će me onaj, koj sa mnoim žlicu u u zdjelu umaćo“. Ove strašne riječi čuo je stalno — ak' polazi još crkvu božju, i Petar Zinko-Salić iz Livada u občini Oportaj. Onaj Petar, koji se je dosta puta kleo, do svoga naroda nikada zatajio nebi, koji se je zaklinjao, da svoju krv, materino mlijeko, svoj jezik i svoj narod za nijednu cieniu izdao ni prodao nebi. Taj veliki nekož Slovinač pak veliki kasnije Hrvat, zatajio je pod stare svoje dane, svoj nar- od, izdao je svoj rod, svoj materinski jezik, svoju vlastitu krv!

Na zadnjoj skupštini zlosretna „Lega- nacionala“ u Livadama zaboravio se taj nesretni Petar u toliko, da je nesamo za- hvala odstupajućemu odboru, ponovni izbor istoga i svoga sina u odbor predlo- žio već takodjer tražio, da se već buduće školske godine u čisto hrvatskomu selu Sovišćine otvori pomoćnu „Legnu školu“ i da se u tu svrhu upotrebi neku staru kuću.

Sve te predloge odpadnika Petra prihva- tila je skupština odobravanjem a njegovo je valjda okorjelo srce skakalo od veselja, što je opet jednom tako javno i toli sve- ćano zatajio svoj rod i izdao svoj narod.

Žalostna ti majka starče Petro, koji tako bezramno zatajuješ i gaziš ono, što si jednom govorio da ti je milo i sveto.

Sv. Petar zatajio je Isusa a Juda ga je izdao za 30 srebrnjaka, a ti Petre za- taješ si nas tvoju braću; izdao si nas, jer smo pošteni ali siromasi. Eh, da imamo mi srebrnjaka, ti biš stalno bio ono, što si nekoć bio!

Razne primorske viesti.

Istarski Talijani nećo mira ni spora- zuma! Nama se neće stalno moći pri- govoriti, da smo bili na putu onim, koji rade oko narodnostnog mira i sporazuma u Istri, premda spadamo otvoreno među one, koji, podučeni gorkim iskustvom, ne- vjeruju tako lahko sladkim i liščavim obe- ćanjima naših susjeda Talijana. Mi pra- timo pozornu od prvog početka sva naga- danja, pregovore i pogadjanja obiju stra- naka istarskog sabora upozorjujć naše prijatelje i istomišljenike na pogibelji i zanjede, koje bi im moglo zapričiti ili u koje bi mogli zapasti.

Talijanska sabsorska većina, prisiljena dogodnji od mjeseca maja 1907. prikazi- vala je našim zastupnicima prijaznije lice bineći mir i slogu između obiju narod- nosti. Za takvih okolnosti došlo je god. 1908. do poznate izborne reforme, kod koje su Talijani izišli debljim krajem u ruci. Kasnije priznali su i sami, da su kod te reforme prokriomčarili koješta, što je njima na korist a nama na štetu. Tomu nam je za dokaz poznati gradski izborni kotar u Puli, njihova neodgovornost kod polaganja zemaljskih obračuna itd.

U posljednjem zasjedanju izabran je na- kon velikog natezanja takozvani nagodbeni ili kompromisni odbor, sastojć od 5 čla- novu većine, 5 manjine sa predsjednikom Dr. Rizzi-em.

Taj se odbor opet nateže već preko pol- godine o tom kako da se osjigura pravo porabe hrvatskog ili slovenskog jezika u zem. saboru i odboru, kako da se razdiele ili zokruži postojeće občine Istre i ko- načno o tom kako da se stvori temelj budućemu zemaljskomu proračunu.

O tom viećanju i razpravljanju između nagodbenog odbora nije do sadu s naše strane ništa doslo u javnost jer je tako

zelo šati nagodbeni odbor, da se nebi prouranjenom kritikom samu stvar pokva- rilo. Ali toj želji i tomu zahtjevu nepo- kpiše se talijanski članovi odbora niti nji- hovi listovi. Talijanski su naime listovi, upućeni sjalno od talijanskih članova na- godbenog odbora, počeli priobćivati tajne predloga i zaključke nagodbenog odbora, čime su povriedili zadanu rječ i očitovali svoju protimbu prema tobožnjem narod- nostnom miru i sporazumu.

Jedan od tršćanskih listova i to najoz- biljniji talijanski list Primorja „L'Indipen- dente“ priobćio je u svojem 66. broju od dne 10. marca o. g. dva stupca dugačak članak pod naslovom: „La lotta nazionale in Istria. Un po' di luce. La lotta degli slavi“. (Narodnostna borba u Istri. Malo svjetla. Slavensko ludilo) u kojem pripo- vieda što i kako se radi u nagodbenom odboru te bezbuzirno navaljuje na naše članove tog odbora i na čitavu našu stranku. Taj list kaže, da su naši zahtjevi tako pretjerani, da se o njima nemože ni go- voriti; Talijanima da je dobačena rukavica, trublje bojne da su se oglasile i za to treba oružje nabrusiti.

Ova ratobornost talijanskog lista neuz- nemiruje nas nimalo, jer smo borbi vični i jer znamo, da nam Talijani milom neće dati ni deseti dio onog što nas ide. Milo nam je nadalje, što je taj proglas na borbu izišao iz krugova talijanskih, kojim mi nismo nikada vjerovali a na koje će naši članovi nagodbenog odbora i sva naša stranka lahko shvatiti svu odgovornost radi eventualnog neuspjeha vodećih se pregovora. Talijanski prvaci Istre neće po- štena mira ni sporazuma, što smo mi uvijek tvrdili. Oni hoće svoje gospodarstvo a našu podređenost na što nesmilje nikada pristati nijedan član nagodbenog odbora niti narodno vodstvo u obće. Hoće li Ta- lijani u istinu dalnju borbu, mi ćemo ih dočekati na bojnomo polju, sa kojeg nismo nikada uzmiicali. Naše je geslo: pošten mir ili junački boj!

Dopisnica uredništva.

Gosp. Petar Persurić od Antona u ? U pismu nam niste naznačili ime mjesta i radi toga neznamo kamo sljati Vam naš list. Javite nam i ime mjesta.

Priposlano.*)

Gospodinu Ivanu Manjen, županu u Zametu.

Ovime javno priznajem, da sam Vam i pučanstvu Zameta dne 2. siječnja 1910. službeno u občinskom uredu bez ikakva uzroka nanesao grđnu uvredu, što veoma žalim, moleći Vas za oprostjenje.

Kastav, dne 24. ožujka 1910.

Petar Jurčić, obč. tajnik.

* Za članka pod ovim naslovom uredništvo ne preuzimlje nikakve odgovornosti.

POZIV

na glavnu skupštinu „Hrvatske Čitaonice u Pazinu“, koja će se obdržavati u subotu dne 16. travnja 1910. u 6½ po- slije podne u društvenim prostorijama.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika,
  2. Izvješće tajnika,
  3. Izvješće blagajnika,
  4. Izvješće nadzornog odbora,
  5. Izbor novog odbora,
  6. Priedlozi članova,
  7. Eventualija.
- Ako se u naznačeno vrijeme ne skupi dovoljan broj članova, sazivlje se ovim drugu skupštinu u 6 sati istoga dana na istom mjestu.

Pazin, 20. ožujka 1910.
Upravni odbor „Hrvatske Čitaonice“.

POZIV

na II. redovitu glavnu skupštinu Posujilnice u Lanišću, registrirane zadruge s neograničenim jam- stvom, koja će se obdržavati u nedjelju dne 10. aprila 1910. u 2 sata po podno u općinskoj kući u Lanišću.

Dnevni red:

1. Priopćenja upraviteljstva.
2. Priopćenja nadzornog odbora.
3. Odobrenje računskog zaključka za godinu 1909.
4. Slučajni predlozi.

Ako ova glavna skupština u navedeno vrijeme ne bi mogla zaključivati, držat će se pol sata kasnije na istom mjestu i s istim dnevnim redom druga glavna skup- ština, koja će zaključivati — s obzirom na § 32 društvenih pravila — bez obzira na broj prisutnih članova.

Lanišće, dne 18. marca 1910.

Uprava.

POZIV

na 25. godišnju glavnu skupštinu ove Gospodarske Zadruga, koja će se obdržavati u Kastvu u dvorani g. B. Vliša u nedjelju, dne 8. travnja o. g. u 9 sati prije podno sa sljedećim

Dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika,
2. Izvještaj tajnika,
3. Izvještaj blagajnika,
4. Izvještaj revizijskog odbora,
5. Različiti predlozi,
6. Izdriebanje gospodarskog orudja.

Gospodarska Zadruga

u Kastvu, dne 27. ožujka 1910.

Podpredsjednik:

Ivan Carlvaris.

Novac za svakoga! Brzo i Jestično! Povjerljivo. - Od 400 K pa dalje uz obrćno odplaćvanje od 4 K, uz 5%, bez predbiljebe, bez po- lice (i za gospodje), sa jamstvom ili bez njega. Hipotekarni zajmovi uz 3½%. — FILIP FELD, bankovni i burzovni posao, Budapešta VII, Rakoczi ut. 71.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javno lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Prigodna kupnja!

Krasna žepna ura s lancem samo K 3.50.

Nakupio sam 30.000 komada, radi toga razaslijem krasnu 36 sati iduću Gloria-srebrni remontoir-sat, švajcarska radnja sa liepo graviranim oklopom i liepim pozla- ćenim ili posrebrnjenim lancem, točno iduću samo za K 3.50.

Nadalje nudjam pravi pozlaćeni, 36 s. idući anker remontoir prvo vrsti švajcarski sat s pozlać. lancem za K 6.—, 3 god. plam. jamstvo za svaku uru.

Razaslije pouzdaćem S. KOMANE izvozna kuća švajcarskih ura KRAKOV br. 136. Nubrojene priznanice i opetovna naručbe. Ako nije po volji vraća se novac.

**Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo
na dionice u Punitu.**

Plovitbeni red
vrijedi od 1. aprila 1910. do opoziva.
Pruga: Rijeka-Punat.

Swaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Swaki dan
prije po podne				po podne
6.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.15	dol.	Krk	odl.	4.35
6.25	odl.	Glavotok	odl.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	dol.	Malinska	odl.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.	Omišalj	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	Rijeka	dol.	2.—
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama.
Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Cetvrt. Subota	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Utorak Cetvrt. Subota
prije po podne				po podne
8.45	odl.	Baska	dol.	6.—
4.45	dol.	Punat	odl.	6.—

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.
Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije po podne				po podne
7.30	odl.	Rijeka	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	Bell	dol.	1.60
9.20	dol.	Bell	odl.	12.80
9.50	odl.	Bell	dol.	12.30
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	Krk	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	Krk	dol.	10.30
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	Veli Lošinj	odl.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	Nerezine	dol.	6.20
4.—	dol.	Nerezine	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjском i Rovenskoj.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Swaki Cetvrti	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Swaki Cetvrti
prije po podne				po podne
7.30	odl.	Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	Rab	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržuje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Poziv

na drugu redovitu glavnu skupštinu Gospodarskog trgovačkog društva u Blažičih, registrirano zadruge na ograničeno jamčenje, koja će se održavati u nedjelju dne 10. aprila o. g. u 3 sata poslije podne u društvenih prostorijah uz ovaj

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika prošle godišnje glavne redovite skupštine.
2. Izvještaj upravnog odbora.
3. Izvještaj nadzornog odbora.
4. Potvrda računskog zaključka za godinu 1909.
5. Izbor podpredsjednika između upravnog odbora.
6. Promjena § 5. društvenih pravila.
7. Slučajni predlozi.

Opomena! Ako u uređeni sat nebi bio dostatan broj članova, onda će se pol sata kasnije održavati druga Glavna skupština na istom mjestu i sa istim dnevnim redom, koja će pravovaljano zaključke stvarati bez obzira na broj članova.

Upravni odbor.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Nikada više!

neću mienjati sapuna, odkad rabim Bergmanov Steckenpford-Lillenmilch-sapun (marku Steckenpford) od Bergmann & Co., Tetschen a/Elbe, jer ovaj sapun jedino čuva kožu od sunčanih pjega, i uzdržuje lepu, mekanu i nježnu tolitu. Komad po 80 para dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i dućanima parfumerijama.

Jeftino česko PERJE

— za krevete —

5 kg. novo čihano K 9/60, bolja K 12 —
biele pahuljice čihane, 18" — " 24" —
kao snieg blele pahu.

Ijce čihane . . . . . 30" — " 36" —
raznaki se franko, pouzdećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobos, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

ANT. RADIĆ
NAVIGA DALMAT. ZLATARINA
ANT. SPLJET (SPALATO)
Istruvane cijenike saje badava.

Soboslikar VLADIMIR VOJSKA
PULA — Vía Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna. Cijene umjerene.

MASTIN IASTILO
u korist družbe sv. CIRILA i METODA za ISTRU
Broj 2, cijena 30 fillira

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u tiskari Laginja i drug. u Puli ulica Giulia 1. uz cionu od 2 do 10 para.

POZOR! Novi vinski zakon dobija se u Narodnoj tiskari Laginja i drug. - Pula.

Najzdraviji napitak
jesu svjetski znameniti bezalkoholni
Maršnerovi pjeneći limunadski bonboni
(od kupine, citrona, jagoda, trešnja) iz kojih se priredjuje znameniti osvježujući bezalkoholni napitak.

Jedini pravi sa ovim zaštitnim znakom. Jedini pravi sa ovim zaštitnim znakom.

Dobiju se posvuda, gdje su paklati sa zaštitnim znakom, kajim je obilježen i svaki pojedini bonbon. **Ged saji proiz od 60 milijuna komada.** LU-SIN, parfamuje dal. KLAIKON, najjeftinija pašteta nove dobe. BOUCHÉES A LA REIN, PEPPERMINT-LOZENGES. Sve vrste mliječnih čokolada, za kuhanje i blagovanje, izvr tne vrste i najjeftinije pudja

Prvo česko dioničko društvo tvornica za orijentaliske poslastice i čokolade u Kral. Vinohradu prije **A. MARSNER.**

Skладиšta: Ferdinandova ulica (Platya) Vaciavsko nam. (proti Primasum). BEČ VI, Theobaldgasse br. 4.

VELIKI IZBOR
svakovrstnih gotovih odijela za gospodu i dječake
kao i za dame i djevojčice

BOHINEC i drug

ulica dello Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17
(iza crkve sv. Antona novoga)

Solidna posluga. (Odiela po mjeri.) Cijene vrlo nizke.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju sadržanih dionica jedan ili više po kruna 5.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član to plaća od istoga 4 1/2%, što bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkasa, a iznos od 1000 K ako se nije kod uložnja anglasno ustanovio veći ili manji rok sa odkas, uz odkas od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i sadržanice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podno i 3—6 sati poslije podno; u nedjelja i blagdane zatvoreno.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u vialo Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod dozno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

NOVO! HOTEL ELISABETTA
PULA, vía Arena br. 1. Vlasnik: Frane Barbalić.

Sasna nanovo i modernó uredjon, sa liepim i zračitim sobama, opremljenim sasima novim pokućtvom i posteljnom.

Sasna u blizini parobrodarske stanice, postaja tramvaja, blizii kolodvor.

Poslužba brza i točna, cijene vrlo umjerone. — Ulaz sa ulice Arena br. 1 i sa restauracije piazza Ninfosa br. 1, vlasništvo istog gospodara.

Preporuča se našem općinstvu uz geslo: **SVOJ K SVOMU!**

Zahtjevajte liepo uredjeni cijenk sa kolendarom 1910.
„Narodne tiskare“ LAGINJA i DR., Pula.